

SERMO XL.

De Ascensione Domini I.

Eruiitur ex Cod. Cass. XII fol. 202, cum nomine sancti Doctoris; stylus paulisper durus, sed non prorsus a dicendi modo D. Augustini alienus. Locus ejus in editione Maurinorum post Sermonem CCLXIX cum numero de Ascensione Domini V.

SYNOPSIS.

I. Dies Ascensionis diei Natalis Domini comparatur. II. Ascensionis mysterium fidem confirmat. III. Christus ascendens in cœlum non deserit homines; præsentibus omnibus caute serviendum.

I. **MIROR** interdum, Fratres dilectissimi, unde istud fiat, ut hic magnæ celebritatis dies non magna apud quosdam frequentia celebretur, et quomodo non præcellat occursum ad Ecclesiam concurrentium, cum præcellat privilegium gaudiorum. Unde enim minor dies hic habendus est festivitatis atque conventus, quam ille illustris dominici Natalis dies¹? Ille siquidem dies Dominum ac Salvatorem nostrum terris dedit; hic cœlo reddidit. In illo, Dominus vere homo esse dignatus est; in hoc, vere Deum confessus est. In illo gratiam dignatissimæ humilitatis; in hoc, fidem in divinitate majestatis asseruit. In illo virginalis uteri; in hoc cœlestis throni claustra reseravit. In illo die descendit redempturus nos; in hoc

¹ De Natalis et Ascensionis comparatione vide Homil. sancti Hilarii Arelatensis apud Combefisium tom. IV, fol. 425.

pro nobis interpellaturus ascendit⁴. In illo a Patre missus est, in hoc receptus; licet a Patre nec tunc abfuerit, cum nobis affuit, et ita visitaverit terram ut cœlum non deseruerit². Insigni ergo, ut supra diximus, ac præcipua festivitate prosequendus est, Fratres dilectissimi, dies iste, qui ante nobis (dies)³ Jesum redemptorem nostrum, quem profiteamur Deum, approbavit, qui cum ascendit in cœlum etiam hoc declaravit, se descendisse de cœlo: « Nemo ascendit in cœlum⁴ nisi qui de cœlo descendit, » Filius hominis (a); » et de quo futurum multo ante Propheta prædixerat dicens: « A summo cœlo egressio ejus, et occursum ejus usque ad summum ejus (b). » Et idcirco quia occultus fuerat descensus ejus in terram, voluit ut manifestus esset et ascensus: et quia oculis hominum non patuerat, cum de cœlo veniret, consuluit fidei nostræ ut manifestus esset cum in cœlum rediret. Misericors enim et miserator Dominus, dum redemptioni nostræ ac saluti prospicit, dum se ad salvandum humanum genus offert, homo apparuerat, opprobria, supplicia, crucem, sepulturam et omnia humana infirmitatis indicia pertulerat, et patuerat hic incredulitatis locus. Dum fidei salutem Redemptor pius consulit, recte prospexit ut quia propter nos hominibus apparuerat ejus infirmitas, in hoc die ejus fieret manifesta Divinitas, ut quem verum fuisse hominem cum hominibus vidimus, verum esse et Deum cognoscamus⁵.

II. Hic itaque Dominus et Deus noster hominibus, ut

(a) Joan. III, 13. — (b) Psal. XVIII, 7.

¹ De hujusmodi sententiis vide Homil. Eusebii Episc. Gallican. in Bibliotheca Patrum tom. VI, fol. 647. — ² Codex male *deseruit*. — ³ Dies videtur abundare; sensus esse videtur quod *ille dies nobis ante approbavit tanquam Deum Jesum redemptorem nostrum, quem talem profiteamur*, id est, ejus Divinitatem demonstravit. — ⁴ Vide Homil. de Ascensione apud Combefis, tom. IV, fol. 413. — ⁵ Codex male *videamus... cognoscimus*.

Scriptura ait, « Præbuit se ipsum vivum post passionem » suam in multis argumentis per dies quadraginta appa-rens eis et loquens de regno Dei (a). » Et post crucem et mortem, antequam in cœlum ascenderet, hominibus in terris visus apparuit per hos dies quadraginta, quos a Paschæ exordio usque in hunc diem remissioni nostræ dedimus, quia tempus fuit lætitiæ, non mœroris: dixerat sane et ipse: « Numquid possunt filii sponsi jejunare quandiu » cum illis est sponsus (b)? » Hos dies cum implesset¹, tunc palam, « Videntibus hominibus, in cœlum elevatus » est, et nubes suscepit eum ab oculis eorum (c). » Audiatur hoc Judæus, audiatur confundaturque Gentilis. Si irrident ascensum in crucem, audiant ascensum in cœlum. Si obijciunt humilitatem illam, diei hujus audiant claritatem. Et post hæc: « Ecce, inquit, viri duo astiterunt in vestibus albis, qui et dixerunt: Viri Galilæi, quid statis » aspicientes in cœlum? Hic Jesus, qui assumptus est a » vobis in cœlum, sic veniet quemadmodum vidistis eum » euntem in cœlum (d). » Ergo cum universa complexisset, propter quæ in terra descenderat, reversusque esset in cœlum, astiterunt subito qui confirmarent videntes, ne forte phantasma putaretur, ut non solum per eos con-testaretur ascensus ejus, verumetiam et adventus promitteretur. Idem etiam et Evangelii lectio decursa testatur dicens: « Et factum est, dum benediceret illis, recessit » ab eis, et ferebatur in cœlum, et ipsi adorantes regressi » sunt in Jerusalem cum gaudio magno (e); » quod Salvator noster humiliatus est propter nos, hodie et pro nobis clarificatus est². Carnem enim nostram, quam in terra est dignatus assumere, hodie etiam in cœlum re-

(a) Act. 1, 3. — (b) Matth. 24, 15. — (c) Act. 1, 9. — (d) Ibid. 11. — (e) Luc. 24, 52.

¹ Vide Serm. cclxv, n. 1. — ² Ibid. n. 8.

vexit; nec salvasse hominem contentus est¹, etiam glori-ficare voluit. Ostendit deinceps posse homini cœlum patere, cum in illa sublimi sede primus imposuit; hono-ravit pius Dominus limum nostrum, et terram nostram in cœlum suum vocavit. Quadraginta igitur dies primitus jejunavimus, quadraginta sunt insequentes, quos refec-tioni nuper indulsumus.

III. Sed sicut sequitur in illorum fine Paschæ festivitas, ita sequitur et in horum consummatione ista solemnitas, magna plane, ac præcipua, qua Dominus et Salvator noster ita nobiscum esse desiit, ut tamen nobiscum esse non desinat. Nam sicut tunc, cum apud nos in corpore esse dignatus est, non defuit Patri, ita nunc, cum ad Patrem reversus est, non deest nobis. Non ergo abjecte nos tanquam alienos deseruit, sed nobiscum est et con-versatur nobiscum; ipse enim dixit: « Non turbetur cor » vestrum, neque formidet (a). » Et paulo post: « Vado » et venio ad vos (b). » In medio nostri est. Ipse nunc mœrentibus² consolator, laborantibus auditor, peri-clitantibus auxiliator adest. Ipse nunc miseris levamen, ipse afflictis opem suggerit. Nobiscum, inquam, nobis-cum est; nec solum laboribus nostris, sed et sermonibus et cogitationibus interest. Rimatur atque introspicit cor nostrum. Videt quid manus nostra, quid lingua, quid sensus parturiant. Quo magis nobis sollicite, pie, casteque vivendum est, cum agamus utique sub oculis ejus? Dico enim, Fratres, quod vobis quoque bene notum est. Servi enim negligentiores, cum ante oculos carnalium domi-norum sunt, verentur, pavent, et contremiscunt. Nihil admittere audent delicti, nisi forte cum jam remotos la-

(a) Joan. 14, 1. — (b) Ibid. 28.

¹ Codex male *contempus est*; non legitur *voluit*; sed hoc aut aliud simile verbum sensus requirit. — ² Codex cum errore evidenti *majestatis*.

tere se posse arbitrantur. Tu effugere oculos Domini tui non potes. Quocumque abieris, tecum conscientiam trahis. Et ille quidem servus, si hæc possit esse conditio, ut in conspectu temporalis domini dies noctesque ageret, non facile delictis vacaret. Tu, cujus Dominus absentiam non habet, quia omni loco adest, quam in timore ac tremore debes servire castam servitudinem! Illi, inquam, Domino, qui sicut abesse non potest, cum miseretur, custodiæ tuæ, ita deesse non potest, cum irascitur¹, culpæ tuæ; illi, inquam, Domino, ita pio ut justo, et ita terribili ut misericordi, cui est honor et gloria in sæcula sæculorum. Amen.

SERMO XLI.

De Ascensione II.

Legitur in Cod. Cass. XII, fol. 204, cum nomine S. Augustini, cui rite ascribendus. Ponatur post præcedentem cum numero de Ascensione VI.

SYNOPSIS.

I. Exordium. II. Quadraginta dies a Resurrectione ad Ascensionem sunt quasi retributio abstinentiæ quadragesimalis. III. Ascensionis veritas certa fuit testimonio Discipulorum. IV. Angeli quoque in testimonium fidei venerunt; unde comparatio diei Nativitatis et Ascensionis Domini. V. Christus ascendit rediturus.

I. Etsi ad demonstrandam Dei Ascensionem Apostolorum Actuum (lectio) satis sufficiat², quæ ordinem ipsius As-

¹ Codex male *irascere*. — ² Id. *sufficit*. Non reperitur verbum *lectio*, necessario addendum.

ensionis ostendit, tamen etiam nos, Dilectissimi, tacendum nobis non arbitramur, quia æquum est ut omnis Ecclesia hodie exultet in terris, quam hodie Dominus levavit in coelis. Ergo quia in divinis Scripturis nihil est¹ supervacuum², quantum divino munere possumus, divinorum verborum rationem videamus.

II. Jampridem enim hoc quod quadraginta potissimum diebus convalescentem Scriptura Dominum cum Apostolis dicit, non otiose positum existimo, ita ut mihi quasi retributio quædam in hoc quadragesimæ abstinentiæ facta esse videatur³; ut⁴, quicumque quadraginta dierum laborem Dei honore tolerassent, quadraginta nunc diebus quasi Domino hic posito et præsentem gauderent, et quos timor Dei humiliasset, Dei nunc solatia sublevarent. Magna enim et ineffabilis merces, ubi eis qui tale aliquid agunt pro affectu suo, se ipsum Dominus tribuit in præmio. Unde æstimare ex præsentibus futura possumus, quod in quantum quis pro honore sui fecerit, in tantum præsentiam⁵ ipsius consortio non carebit.

III. Deinde illud quale est, quod ascendisset in coelos Dominus, præsentibus multis videntibusque, cognoscimus; utique, ut illorum visio, nostra fides esset. Illi enim viderunt, ut nos crederemus; illi aspexerunt oculis corporalibus, ut nos animarum oculis cerneremus. Et hoc, non pauci aut viles homines, sed et multi, et probatissimi; ut hæc corroboraret eorum pluralitas testimonia, et confirmaret sanctitas veritatem. Etenim si in quibusdam causis, duobus aut tribus testibus creditur, quanto magis indubita-

¹ Codex *in ea ut*; quæ verba abundare videntur. — ² Codex *ipsa in quantum*; quæ iterum abundant. — ³ Vide Serm. cclxiii, n. 4; et Quæst. lvi, n. 2. De quadragesimo numero uti sacramentum laboriosæ hujus vitæ, vide de Consensu Evangelist. lib. ii, n. 9. — ⁴ Codex *utique*, male, ut videtur. — ⁵ Codex male *presentiam*.

bilis esse veritas debet, ubi quod populo dicitur, populi testimonio comprobatur, et quidem populi fidelis ac sancti; neque enim ambigimus quod boni ac fideles fuerunt, qui ascendente Dominum videre meruerunt. Quod illi viderunt, quasi cum illis nos videre credamus. Neque enim dubitare debet populus fidelium, cui testimonium dicit turba sanctorum.

IV. Huc accedit quod etiam duos Angelos astitisse plebi legimus presenti ad prædicationem. Bene utique astitisse Angelos populo tunc Scriptura memoravit, ut agnoscere-mus quod ascendenti in coelum Angelorum officium¹ occurrisset ad terras. In quo mihi etiam illud non prætereundum videtur, quod consimilis admodum honori dominicæ Nativitatis, est honor dominicæ Ascensionis. Nascituro enim Gabriel angelus mittitur; et nunc Angeli, Domino ascendente, mittuntur. Tunc stella indicat natum, nunc nubes suscipit revertentem. Tunc psallebant Angeli in terris, nunc testantur in terris. Tunc pastores audiunt, nunc populus intuetur. Tunc muneribus Magi honorant, nunc visu Apostoli prosequuntur. Sicut ergo tunc, nascente² Domino, honoris sacri testimonia non defuerunt, ita ascendente non desunt, ad confirmandam utique fidem generis humani; ut quem acceperant homines in carne assistentem, eundem viderent in majestate ascendentem.

V. Rediit ergo ad cœlum, Dilectissimi, unde descendit. Rediit quidem, sed tamen et ad nos jamjam rediturus est. Quid enim præsens lectio docuit? « Viri Galilæi, quid » statis (a), » et reliqua. Si rediturum ergo Dominum nostrum credimus, Dilectissimi, nos expectare debemus, ne sic nos comprehendat adventus illius non suspicantes, si-

(a) Act. 1, 11.

¹ Codex male officio. — ² Codex per errorem ascendente.

cut comprehendit nunc castigatio delinquentes¹; coherentia² ergo præsentium, futurorum imaginem in se habet.

VI. Cavendum est ergo, Dilectissimi, ne si præsentia verberare non corrigimur³, futura severitate damnemur. Sic enim Apostolus dicit: « Dominus sicut fur in nocte, » ita veniet (a), » et reliqua. Videtis, Dilectissimi, qui securitatem rei exitus et quæ supplicia consequantur. Quæcumque ergo perferre nolumus, quasi perferenda timeamus. Sic enim erit ut unusquisque non patiat, dum timet esse passurum; et videns correctionem nostram pius ac misericors Dominus noster, et præsentia indulgeat et futura concedat; sitque indulgentia præsentium spes futurorum per vitæ nostræ emendationem, ut dum veniam de præsentibus capimus, etiam de futuris sperare possimus.

SERMO XLII.

Dominica infra octavam (forte Ascensionis.)

De Beatitudinibus.

Duo Codices Cass. concordant in tribuendo hunc Sermonem sancto Augustino, nempe Cod. XVIII, fol. 307, et Cod. c, fol. 2. Ad utriusque fidem emendatus habetur. Locus ejus post præcedentem.

(a) 1 Thessal. v, 2.

¹ Vide Serm. cclxxvii, n. 17, et Serm. cclxv, n. 2. — ² Codex male coheretico. — ³ Id. corrigere.

SYNOPSIS.

I. Beatitudines a Christo in terram allatæ. II. Promissæ virtuti, non vitio. III. In finem perseverandum. IV. Per solam perseverantiam habetur corona.

I. DOMINUS noster Jesus Christus virtute¹ Patris « Ex- » tendit cœlum sicut pellem (a); » fundavit terram super aquas, hominem propriis manibus plasmavit ad suam similitudinem, qui postmodum de vita², inimici suasionibus, devolutus est in mortem, et per innumerabilia sæcula regnante morte, ipse post modum ad terras venire dignatus est, ut nobis terrenis hominibus cœlestia seminare; et nobis, calcato diabolo, ut³ præcepta cœlestia fideliter exercentes in terra, in cœlis ab ipso recipiamus sempiterna, promisit pœnitentibus uno sermone regna cœlorum. Beatos dixit, non divites, sed qui propter regna cœlorum voluntarie fuerint pauperes. Itaque et mansuetis terram paradisi repromisit; lugentibus peccata, beatam consolationem; esurientibus et sitientibus justitiam, æternam saturitatem; misericordibus, beatam misericordiam; et mundis corde, suam visionem cum beatitudine præbendam⁴; pacificos vero non tantum labiis, sed corde puro, beatos et filios Dei repromisit; propter nomen vero suum patientibus persecutionem, non solum beatitudinem, sed et largiter repromisit regna cœlorum.

II. Unde, Dilectissimi, nobis tantas beatitudines repromissas, « Qui potest capere, capiat (b); » si tamen terrena infidelitate non deprimitur, convertat⁵ omne desi-

(a) Psal. ciii, 2. — (b) Matth. xix, 12.

¹ Cod. c male *virtutem*. — ² Id. male *debita*. — ³ Id. male *ut nobis calcato diabolo præcepta*. — ⁴ Id. male *probentur*. — ⁵ Id. male *convertatur*.

derium ad cœlestia; quia « Regnum cœlorum vim patitur » et qui vi potiuntur, ipsi diripiunt illud (a), » non qui temporalia, sed qui futura desiderant. Et si quis est deditus avaritiæ in terris, convertat in bonum¹ avaritiam suam, et sit avarus in cœlo. Sed dicet aliquis: Quomodo amplius erogem, « Ut ibi centuplum recipiam (b), quia qui » parum seminat, parum et metet (c). » Amator qui erat luxuriæ, sit modo amator castitatis; qui ebrietate erat deditus, nunc sit sobrietatis amicus; qui superbiæ et malitiæ erat servus, nunc humilitatis et pietatis sit filius. Hoc est quod ait Dominus: « Regnum Dei intra vos est (d), » et inimici hominis domestici ejus (e). » Quomodo? audi Apostolum dicentem: « Si enim secundum carnem » vixeritis, moriemini; si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis (f); » quia « Arbor bona bonos » fructus facit; ex fructu enim arbor cognoscitur (g). » Si ergo sumus arbores bonæ, id est homines justi, pii et fideles, ac misericordes, faciamus fructus justitiæ et sanctitatis; quia si fuerimus arbores malæ, id est, homines impii et dolosi, cupidi et peccatores, excidimur; id est in diem² judicii, divino gladio bis acuto, et in ignem æternum mittimur.

III. Ibi erit³ discretio boni et mali, sicut audistis in præsentī lectione: « Omnis qui audit verba mea, et facit » ea, assimilabitur viro sapienti, qui ædificavit domum » suam super petram; descendit pluvia, et venerunt flumina, et flaverunt venti, et irruerunt in domum illam, » et non cecidit; fundata enim erat supra petram (h). » Dominus enim noster, qui nos usque immobiles, et in

(a) Matth. xi, 12. — (b) Id. xix, 29. — (c) 2 Cor. ix, 6. — (d) Luc. xvii, 21. — (e) Matth. x, 36. — (f) Rom. viii, 13. — (g) Matth. vii, 19, 20. — (h) Ibid. 24, 25.

¹ Cod. xcvi minus bene *in bono*. — ² Cod. c *die*. — ³ Id. *ibi enim*.

æternum, non per otium, sed per laborem salvos esse desiderat, post omnes beatitudines vel innumerabilia præcepta, novissime hanc conclusit parabolam, ut hic « Sal- » vus sit, qui perseveraverit usque in finem (a). » Domum enim quam significat ædificatam supra petram, quæ nullis adversis potestatibus potuit commoveri, fidem nostram in Christo firmam ostendere voluit, quæ nullis diaboli tentationibus commovetur, sed armis spiritualibus repugnando, triumphato hoste, coronam accipere meretur. Ergo domus est sancta Ecclesia, vel fides nostra, quæ est supra Christi nomen fundata, sicut ipse Dominus ait ad beatum Petrum apostolum: « Tu es Petrus, et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, et portæ inferi non prævalebunt adversus eam (b). » Flumina sunt regna Gentilium, quæ fluctibus, id est, duris persecutionibus, vel pluviis, quæ sunt¹ populi gentium, vel etiam ventis, qui sunt diaboli spiritus, (hanc) evertere voluerunt, sed non potuerunt, quia fundata erat supra petram. Potius vero ipsa tempestas, illidendo confracta est, quam domus concussa.

IV. Ergo, Dilectissimi, nobis dum tempus est ædificandi, fundemus in Christo fidem nostram, et intrinsecus sanctis repleamur operibus, ut cum venerit tempestas, qui est hostis occultus, confringatur potius quam evertat. Et nunc hostis vobiscum est; intus in pectore latet, sicut Apostolus ait: « Adversarius vester diabolus tanquam » leo rugiens circuit quærens quem devoret (c). » Nunc blandimentis seducit, ut decipiat fidem nostram; nunc adversis tentat propositum nostrum, si potest evertere; nunc cogitationibus malis insistit, si potest movere cur-

(a) Matth. x, 22. — (b) Id. xvi, 16. — (c) 1 Petr. v, 8.

¹ Cod. c. pessime populis, quæ est.

sum nostrum. Unde, Dilectissimi, ex nobis¹ qui in prosperis sapienter et firmiter ædificaverit, in adversis non tantum fortior, sed et laudabilior invenitur, quia « Cum » probatus fuerit accipiet coronam vitæ, quam repromissit Deus diligentibus se (a). » Nam super arenam quæ est domus ædificata, hi sunt, qui aut dubia fide sunt, aut etiam sunt hæretici, aut falsi christiani, aut non custodientes propositum continentiae vel castitatis, et aliud sunt in occulto, aliud coram hominibus. Et quia semper fuerunt mobiles, sicut arena, cum venerit tempestas, funditus evertentur, quia stare non potuerunt, et « Fiet ruina animæ eorum magna (b) ». » Unde, Dilectissimi, vigilando satis agendum et laborandum est, dummodo per Christum adversa superemus, et æterna prospera consequamur: qui vivit et regnat cum Patre Deus, in unitate Spiritus sancti per omnia sæcula sæculorum. Amen.

SERMO XLIII.

In Die Pentecostes I.

Legitur in Cod. Cass. cvi, fol. 222, cum nomine sancti Doctoris; nihil occurrit quod dubium afferre videatur. Ponatur post Sermonem cclxxi, cum numero in die Pentecostes vi.

(a) Jac. i, 12. — (b) Matth. vii, 27.

¹ In duobus Codicibus non legitur ex, quod videtur necessario supplementum. — ² Duo male habent magnæ.